

**UCHWAŁA NR LVII/319/23
RADY GMINY SIECIECHÓW**

z dnia 13 stycznia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023- 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 i poz. 1700) uchwala się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023- 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2023 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Potyra

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SIECIECHÓW NA LATA 2023-2025

Podstawa prawna

Niniejszy program został opracowany w związku z wykonywaniem zadań własnych Gminy wynikających z:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 i poz. 1700),
- ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249).

I. Wstęp

„ Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej” - Art.18. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

„Troska o dziecko jest pierwszym i podstawowym sprawdzianem stosunku człowieka do człowieka” - Jan Paweł II

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, których obowiązkiem jest zapewnienie im opieki i odpowiednich warunków do prawidłowego rozwoju. Rodzina to pierwsze środowisko wychowawcze w życiu dziecka. Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa, komórkę, w której dziecko nawiązuje pierwsze kontakty z ludźmi i zdobywa doświadczenie z dziedziny życia społecznego. Rodzina wpływa na osobowość dziecka, kształtuje jego system wartości, tradycje, aktywność i daje wzorce postępowania na całe życie. Zatem ważne jest aby rodzina zaspakajała potrzeby dziecka, m. in. biologiczne, psychologiczne, poczucia bezpieczeństwa, przynależności, miłości i uznania. Rodzina, która funkcjonuje w sposób niezaburzony stanowi dla swoich członków, a szczególnie dzieci zaplecze emocjonalne, wzmacnia poczucie własnej wartości i bezpieczeństwa. Na środowisko rodziny składa się: jej struktura, atmosfera wychowawcza, warunki bytowe, stan zdrowia, wiedza i wykształcenie rodziców, ich zdolność do wypełniania ról społecznych a także udział w życiu szeroko rozumianej rodziny innych jej członków np. babć i dziadków, tzw. rodziny wielopokoleniowe. Wychowywanie dzieci i zapewnienie im optymalnych warunków rozwoju wymaga współdziałania różnych członków rodziny na różnych płaszczyznach, bowiem problemy występujące w każdej rodzinie są złożone i wymagają wielopoziomowych rozwiązań. Szczególnej uwadze należy poddać rodziny z problemami zaburzającymi prawidłowe ich funkcjonowanie, a przede wszystkim: alkoholizm, niedostosowanie społeczne, bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, demoralizacja, co w następstwie niejednokrotnie prowadzi do przemocy. Sytuacje kryzysowe w rodzinie prowadzą do wykluczenia społecznego jej członków, braku zapewnienia prawidłowego rozwoju dzieciom w niej wychowywanym. Aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować potrzebna jest czasami pomoc pochodząca spoza rodziny, a przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania jest wielkim zyskiem dla niej samej oraz dla społeczeństwa teraz i w przyszłości. Praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gminy, natomiast w przypadku potrzeby zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej, powyższe zadanie należy do samorządu powiatowego.

II. Adresaci programu:

Rodziny wychowujące dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Sieciechów, a w szczególności przeżywające trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

III. Diagnoza

Program opracowano na podstawie danych pochodzących ze sprawozdań z pomocy społecznej oraz analizy sytuacji demograficznej Gminy Sieciechów. Analizując powyższe dane liczbowe zauważa się coroczny spadek liczby mieszkańców oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Na terenie Gminy Sieciechów zamieszkuje

3817 osób (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.) w tym 703 osoby w wieku do 18 roku życia co stanowi 18,42 % ogółu mieszkańców. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieciechowie w roku 2022 r. objął pomocą wynikającą z ustawy o pomocy społecznej 98 rodzin, w których znajdowało się 236 osób, z czego w przypadku 28 rodzin była to pomoc w formie dożywiania dzieci w szkole i przedszkolu w łącznej liczbie 56. W związku z objęciem pomocą w formie 500+ (świadczenie wychowawcze) rodzin z dziećmi do 18 roku życia, zaobserwowano spadek osób ubiegających się o pomoc finansową z pomocy społecznej.

Odnotowano następują powody przyznawania pomocy ww. 98 rodzinom:

- ubóstwo -30 rodzin,
- ochrona macierzyństwa – 10 rodzin (w tym wielodzietność - 10),
- bezrobocie - 43 rodziny,
- niepełnosprawność - 22 rodziny,
- długotrwała choroba – 28 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 6 rodzin (w tym rodziny niepełne – 5),
- przemoc - 0 rodzin,
- alkoholizm - 2 rodziny.

Z przedstawionych powyżej statystyk wynika, że na terenie Gminy Sieciechów istnieją rodziny borykające się z trudnościami w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Powodem ubóstwa natomiast jest głównie bezrobocie i długotrwała choroba, a więc czynniki, które doprowadzają do frustracji i załamania. Na terenie Gminy działają 3 placówki oświatowe gminne, do których uczęszczają uczniowie szkół podstawowych, oraz przedszkolaki a także działa Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Opactwie, do którego uczęszczają dzieci zarówno z terenu Gminy Sieciechów jak również spoza gminy. Są to uczniowie wymagający nauczania specjalnego na różnym poziomie. W roku szkolnym 2022/23 w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę uczy się 215 dzieci, do przedszkoli uczęszcza 104 dzieci z czego 26 to dzieci w wieku obowiązkowego oddziału przedszkolnego, tzw. „0”; razem 319 dzieci. Spośród tej liczby, GOPS finansuje dożywianie dla 48 dzieci, pozostałe 8 osób korzystających z dożywiania w szkole to uczniowie szkół spoza terenu gminy. Liczba dożywianych dzieci wskazuje na pewien obszar niedostatku w rodzinach, wprawdzie dożywianie dzieci w szkołach przyznaje się w rodzinach posiadających dochody w wysokości 150 % kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej tj. 900 zł na osobę w rodzinie. Niewydolność wychowawcza, ubóstwo, przemoc i alkoholizm często występują łącznie. W roku 2022 Zespół Interdyscyplinarny Do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zajmował się 8 rodzinami, w tym w jednej rodzinie znajdowało się dziecko nieletnie. Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2022 zgłoszono 4 rodziny, w jednej były dzieci nieletnie. Zjawisko to budzi niepokój i powinno wzmacniać czujność wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Obecnie z terenu Gminy Sieciechów w pieczy zastępczej (rodziny zastępcze spokrewnione) znajduje się 2 dzieci nieletnich oraz 1 dziecko nieletnie w rodzinie zastępczej niezawodowej. Powyższe dane przedstawiają, że problem trudności wychowawczych w rodzinach nie jest nam obcy i należy podejmować działania zmierzające do jego minimalizacji.

IV. Cel główny

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania oraz zapobieganie zjawiskom rodzącym sytuacji, w których dziecko przeżywa traumę prowadzącą do umieszczania w pieczy zastępczej.

V. Cele szczegółowe

1. Diagnoza i analiza środowisk rodzinnych:

- wywiad środowiskowy w rodzinie z kryzysem,
- praca socjalna,
- organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia,
- pomoc dla rodzin z uzależnieniami i przemocą.

2. Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach,
- pomoc materialna dla rodzin ubogich w postaci zasiłków, stypendiów,
- pomoc rzeczowa w postaci żywności z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie:

- przydzielanie do pomocy w rodzinie asystenta rodziny, a w czasie jego braku, tj. do momentu zatrudnienia, gdyby zaszła potrzeba, pomoc w postaci działania pracownika socjalnego,
- ewentualna pomoc rodziny wspierającej.

4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, które doprowadziłyby do objęcia dziecka pieczą zastępczą:

- monitorowanie rodzin zagrożonych poprzez wspólne działania pracownika socjalnego, wychowawców, pedagogów szkolnych, oraz współpraca w tym zakresie ze służbą zdrowia,
- współpraca GOPS z GKRPA oraz Zespołem Interdyscyplinarnym,
- współpraca z policją, sądem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorami sądowymi, szkołą.

5. Interwencja kryzysowa:

- zabezpieczenie środków na pobyt dzieci w pieczy zastępczej,
- praca z rodziną biologiczną po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej w celu przywrócenia rodzinie zdolności opiekuńczo – wychowawczych.

VI. Realizatorzy programu

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieciechowie we współpracy z:

- Urzędem Gminy,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koziencach,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym Do Spraw Przemocy w Rodzinie,
- placówkami oświatowymi,
- policją,
- Sądem Rejonowym w Koziencach,
- placówkami służby zdrowia,
- kuratorami sądowymi,
- specjalistami i terapeutami działającymi w powiecie,
- Poradnią Psychologiczno –Pedagogiczną w Koziencach.

VII. Źródło finansowania

Program będzie finansowany z budżetu Gminy Sieciechów a także w miarę możliwości z funduszy przeznaczonych na programy rządowe skierowane na wspieranie rodziny.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Realizatorem programu jest GOPS w Sieciechowie. W terminie do 31 marca każdego roku zostanie przedstawione Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji niniejszego programu.

W wyniku realizacji programu przyjętego na lata 2020-2022 jedna rodzina z terenu Gminy Sieciechów została objęta pomocą w formie asystenta rodziny w roku 2020 oraz dwie rodziny w roku 2022 . Pomoc była przydzielona na wniosek pracownika socjalnego, za zgodą rodziny jak również na prośbę samej rodziny. W wyniku pracy asystenta z rodziną w roku 2020 cel nie został osiągnięty z powodu braku współpracy i rezygnacji z pomocy w formie asystenta rodziny, a sąd nie wydał orzeczenia o konieczności objęcia rodziny ww. formą pomocy. W roku 2022 jedna z rodzin , które zostały objęte pomocą zmieniła miejsce zamieszkania, pomoc została przerwana, natomiast u drugiej rodziny praca asystenta jest nadal wykonywana. Praca

asystenta polega na wzmacnianiu umiejętności pełnienia ról społecznych przynależnych każdemu z jej członków, uczenia gospodarowania budżetem domowym, wsparciu dzieci w nauce, udzielano wskazówek w sprawie higieny i zasad zdrowego żywienia a także w sprawach konieczności obejmowania dzieci opieką medyczną, psychologiczną, nauce budowania relacji rodzinnych, spędzania wspólnie wolnego czasu. Jeżeli nawet nie osiągnięto celu głównego, to zapewne wzmocniona została więź rodzinna i niektóre cele szczegółowe dotyczące metod sprawowania opieki nad dziećmi zostały osiągnięte.

Do Gminy Sieciechów nie wpłynął żaden wniosek z sądu o obowiązkowym objęciu rodziny pomocą w formie asystenta rodziny.

Program ma charakter otwarty i w miarę potrzeb i możliwości będzie ulegał zmianom. Obserwuje się zmianę modelu rodziny, tzn. w rodzinach jest mniejsza liczba dzieci oraz powoli zanika zwyczaj zamieszkiwania wspólnie, tzw. rodziny wielopokoleniowe, w których silną pozycję w pomocy w wychowywaniu dzieci zajmowali dziadkowie.

IX. Podsumowanie, zakładane efekty

Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu poprawę jakości życia rodzin, a przede wszystkim bezpieczeństwa żyjących w nich dzieci. Chodzi o to, aby do pieczy zastępczej trafiało coraz mniej dzieci, a te które zostały nią objęte, powróciły do rodzin biologicznych, w miarę możliwości, jak najszybciej. Wsparcie rodziny ma na celu edukację jak odbudować prawidłowe relacje i umocnić własne postawy rodzicielskie oraz jak nie dopuścić do kryzysu w rodzinie. Dobro dziecka w rodzinie powinno być najważniejsze, aby wychować młode pokolenie bez przeżyć traumatycznych, które doświadczone w młodym wieku mogą pozostawić negatywny ślad na całe życie, a „Takie będą Rzeczpospolite, jakie młodzieży chowanie”.

Spodziewane efekty realizacji programu:

- poprawa sytuacji dziecka i rodziny,
- poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- umocnienie więzi rodzinnych,
- zwiększenie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziców,
- aktywizacja zawodowa i społeczna rodzin,
- utrzymanie dzieci w warunkach rodziny biologicznej,
- powrót dziecka do rodziny biologicznej w przypadku jego przebywania w pieczy zastępczej.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Zgodnie z art. 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 i poz. 1700) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Na podstawie art. 179 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy, rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby uchwała gminny program wspierania rodziny.

W myśl art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40) do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 stracił moc, dlatego należy przyjąć program na następne 3 lata, tj. 2023-2025.